

si quis excedat, erit afflictio culpanda: dicitur tamen propter quandam similitudinem afflictionis martyrium; quae quidem afflictio excedit martyrii afflictionem diuturnitate, sed exceditur intensione.

AD SEXTUM dicendum, quod, secundum August. in 1. de Civit. Dei (*ex cap. 17. 20. et 26.*), nulli licitum est sibi ipsi manus injicere quacumque ex causa; nisi forte divino instinctu fiat ad exemplum fortitudinis ostendendum, ut mors contemnatur: illi autem, de quibus objectum est, divino instinctu mortem sibi intulisse creduntur, et propter hoc eorum martyria Ecclesia celebrat.

AD SEPTIMUM dicendum, quod si aliquis propter fidem vulnus mortale accipiat, et supervivat, non est dubium quin aureolam mereatur, sicut de beata Caecilia patet, quae triduo supervixit, et de multis martyribus, qui in carcere sunt defuncti: sed etiamsi vulnus non mortale accipiat, et tamen exinde mortem incurrat, creditur aureolam mereri, quamvis quidam dicant, quod aureolam non meretur, si ex incuria, vel negligentia propria mortem quis incurrat; non enim ista negligentia eum ad mortem induxisset, nisi praesupposito vulnere, quod pro fide acceptum est; et ita vulnus, quod pro fide acceperat, est prima occasio mortis: unde propter hoc aureolam non videtur amittere, nisi sit talis negligentia, quae culpam mortalem inducat, quae ei et auream aufert, et aureolam. Si vero ex mortali vulnere suscepto non moriatur, aliquo casu contingente, vel etiam vulnera non mortalia susceperit, et adhuc carceres sustinens moriatur, adhuc aureolam meretur; unde et quorundam sanctorum martyria in Ecclesia celebrantur, qui in carcere mortui sunt, aliquibus vulneribus longe ante susceptis, sicut patet de Marcello papa. Qualitercumque igitur afflictio propter Christum illata usque ad mortem continuetur, sive mors inde sequatur, sive non, aliquis martyr efficitur, et aureolam meretur: si vero non continuetur usque ad mortem, non propter hoc aliquis dicitur martyr, sicut patet de beato Sylvestro, de quo non solemnizat Ecclesia sicut de martyre, quia in pace vitam finivit, quamvis prius aliquas passiones sustinuerit.

AD OCTAVUM dicendum, quod sicut temperantia non est circa delectationes in pecuniis, vel in honoribus, et hujusmodi, sed solum in delectationibus tactus, quasi praecipuis; ita etiam fortitudo est circa pericula mortis, sicut circa praecipua, ut dicitur in 3. Ethic. (*cap. 6.*); et ideo soli illi injuriae, quae irrogatur circa corpus proprium, ex qua nata est mors sequi, debetur aureola: si igitur aliquis propter Christum res temporales, sive famam, vel quidquid hujusmodi amittat, non efficitur propter hoc proprie martyr, nec meretur aureolam. Nec aliquis potest ordinate res exteriores plus diligere, quam proprium corpus: timor autem inordinatus non coadjuvat ad meritum aureolae; nec etiam potest dolor de amissione rerum corporalium coaequare dolori de corporis occisione, et aliis hujusmodi.

AD NONUM dicendum, quod causa sufficiens ad martyrium non solum est confessio fidei, sed quaecumque alia virtus non politica, sed infusa, quae finem habeat Christum: quolibet enim actu virtutis aliquis testis Christi efficitur, inquantum opera, quae in nobis Christus perficit, testimonia bonitatis ejus sunt: unde aliquae virgines sunt occisae pro virginitate, quam servare volebant, sicut beata Agnes, et quaedam aliae, quarum martyria in Ecclesia celebrantur.

AD DECIMUM dicendum, quod veritas fidei habet Christum pro fine, et pro objecto: et ideo confessio ipsius aureolam meretur, si poena addatur,

non solum ex parte finis, sed etiam ex parte materiae: sed confessio cujuscumque alterius veritatis non est causa sufficiens ad martyrium ratione materiae, sed solum ratione finis, utpote si aliquis vellet prius occidi pro Christo, quam quodcumque mendacium dicendo contra ipsum peccare.

AD UNDECIMUM dicendum, quod bonum increatum excedit bonum omne creatum: unde quicumque finis creatus, sive sit bonum commune, sive privatum, non potest actu tantam bonitatem praestare, quantam finis increatus, cum scilicet aliquid propter Deum agitur: et ideo cum quis propter bonum commune non relatum ad Christum mortem sustinet, aureolam non meretur; sed si hoc referatur ad Christum, aureolam merebitur, et martyr erit, utpote si rempublicam defendat ab hostium impugnatione, qui fidem Christi corrumpere moliuntur, et in tali defensione mortem sustineat.

AD DUODECIMUM dicendum, quod quidam dicunt, quod in innocentibus occisis pro Christo virtute divina acceleratus est usus rationis, sicut et in Joanne Baptista, dum adhuc esset in materno utero: et secundum hoc vere martyres fuerunt, et actu, et voluntate, et aureolam habent. Sed alii dicunt, quod fuerunt martyres actu tantum, et non voluntate, quod videtur sentire Bernardus distinguens tria genera martyrum, ut dictum est (*in arg. 3.*): et secundum hoc innocentes sicut non pertingunt ad perfectam rationem martyrii, sed aliquid martyrii habent ex hoc quod passi sunt pro Christo, ita etiam et aureolam habent, non quidem secundum perfectam rationem, sed secundum aliquam participationem, inquantum scilicet gaudent se in obsequium Christi occisos esse, ut dictum est (*art. praec.*) de pueris baptizatis, quod habebunt aliquod gaudium de innocentia, et carnis integritate.

## ARTICULUS VII.

419

## UTRUM DOCTORIBUS AUREOLA DEBEATUR.

AD SEPTIMUM sic proceditur. Videtur, quod doctoribus aureola non debeatur: omne enim praemium, quod in futuro habebitur, alicui actui virtutis respondet: sed praedicare, vel docere non est actus alicujus virtutis; ergo doctrinae, vel praedicationi non debetur aureola.

2. PRAETEREA. Docere, et praedicare ex studio, et doctrina proveniunt: sed ea, quae praemiantur in futuro, non sunt acquisita per humanum studium, quia naturalibus, et acquisitis non meremur; ergo pro doctrina, et praedicatione nullus in futuro aureolam promerebitur.

3. PRAETEREA. Exaltatio in futuro respondet humiliationi praesenti, quia qui se humiliat, exaltabitur (*Matth. 23.*): sed in docendo, et in praedicando non est humiliatio, immo magis superbiae occasio: Glossa enim (*ord. sup. illud: Tunc diabolus assumpsit eum, Matth. 4.*) dicit quod « diabolus multos decipit honore magisterii inflatos »; ergo videtur, quod praedicationi, et doctrinae aureola non debeatur.

SED CONTRA. Ephes. 1. super illud: *Ut sciatis, quae sit supereminens*, etc. dicit Gloss. (*ord. et interl.*): « Quoddam incrementum gloriae habebunt sancti doctores, ultra illud quod communiter omnes habebunt »; ergo, etc.

Praeterea. Cant. 8. super illud: *Vinea mea coram me est*, dicit Gloss. (*ord.*): « Ostendit, quid singularis praemii doctoribus ejus disponat »; ergo doctores habebunt singulare praemium; et hoc vocamus aureolam.

amantibus virginitatem, martyrium, et doctrinam, si exterius eis haec non insint, aureola non debetur: sed angeli sunt spiritus incorporei; ergo aureolam non habent.

RESPONDEO dicendum, quod angelis aureola non debetur; cuius ratio est, quia aureola proprie respondet cuidam perfectioni excellenti in merito; ea vero, quae in hominibus ad perfectionem meriti pertinent, angelis sunt conaturalia, vel etiam spectant ad communem statum eorum, aut etiam ad ipsum praemium essenziale; et ideo ratione eorum, qua hominibus aureola debetur, angeli non habent aureolam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod virginitas dicitur esse vita angelica, inquantum per gratiam virgines imitantur id, quod angeli habent per naturam; non enim virtutis est in angelis, quod omnino a delectabilibus carnis absteineant, cum huiusmodi delectationes in eis esse non possint.

AD SECUNDUM dicendum, quod perpetua incorruptio spiritus in angelis praemium essenziale meretur; est enim de necessitate salutis, cum in eis non possit subsequi reparatio post ruinam.

AD TERTIUM dicendum, quod illi actus, secundum quos angeli nos docent, pertinent ad gloriam eorum, et communem eorum statum; unde per huiusmodi actus aureolam non merentur.

## ARTICULUS X.

422

## UTRUM AUREOLA ETIAM CORPORI DEBEATUR.

AD DECIMUM sic proceditur. Videtur, quod aureola etiam corpori debeat: praemium enim essenziale est potius, quam accidentale: sed dos, quae ad praemium essenziale pertinet, non solum est in anima, sed etiam in corpore; ergo et aureola, quae pertinet ad praemium accidentale.

2. PRAETEREA. Peccato, quod per corpus exercetur, respondet poena in anima, et corpore; ergo et merito, quod exercetur per corpus, debetur praemium et in anima, et in corpore: sed meritum aureolae per corpus exercetur; ergo aureola etiam debetur corpori.

3. PRAETEREA. In corporibus martyrum quaedam nitens virtutis plenitudo apparebit in ipsis cicatricibus corporis; unde August. dicit 22. de Civ. Dei (cap. 20.): « Nescio, quomodo sic afficimur amore martyrum beatorum, ut velimus in illo regno in eorum corporibus videre vulnerum cicatrices, quae pro Christi nomine pertulerunt; et fortasse videbimus; non enim erit deformitas in eis, sed dignitas quaedam, et quaedam quamvis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit »; ergo videtur, quod aureola martyrum etiam in corpore sit, et eadem ratione de aliis.

SED CONTRA. Animae, quae modo sunt in paradiso, habent aureolas; nec tamen habent corpora; ergo proprium subjectum aureolae non est corpus, sed anima.

Praeterea. Omne meritum est ab anima; ergo praemium totum in anima esse debet.

RESPONDEO dicendum, quod aureola proprie est in mente; est enim gaudium de operibus illis, quibus aureola debetur: sed sicut ex gaudio essentialis praemii, quod est aurea, redundat quidam decor in corpore, qui est gloria corporis, ita ex gaudio aureolae resultat aliquis decor in corpore; ut

sic aureola principaliter sit in mente, sed per quandam etiam redundantiam refulgeat in corpore.

Et per hoc patet responsio AD OBJECTA. Tamen sciendum est, quod decor cicatricum, quae in corporibus martyrum apparebunt, non potest dici aureola, quia aliqui martyres aureolam habebunt, in quibus huiusmodi cicatrices non erunt, utpote illi qui sunt submersi, aut famis inedia, vel squalore carceris interempti.

## ARTICULUS XI.

423

UTRUM CONVENIENTER DESIGNENTUR TRES AUREOLAE,  
VIRGINUM, MARTYRUM, ET PRAEDICATORUM.

AD UNDECIMUM sic proceditur. Videtur, quod inconvenienter designentur tres aureolae, virginum scilicet, martyrum, et praedicatorum; aureola enim martyrum respondet virtuti fortitudinis eorum; aureola virginum virtuti temperantiae; aureola vero doctorum virtuti prudentiae; ergo videtur, quod debeat esse quarta aureola, quae respondeat virtuti iustitiae.

2. PRAETEREA. Exod. 25. dicit Gloss. (ord. Bedae, sup. illud: *Coronam in terrasilem, etc.*), quod « corona aurea additur, cum per Evangelium his qui mandata custodiunt, vita aeterna promittitur, Matth. 19.: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata*: huic aureola superponitur, cum dicitur: *Si vis perfectus esse, vade, et vende omnia quae habes, et da pauperibus* »; ergo paupertati debetur aureola.

3. PRAETEREA. Per votum obedientiae aliquis se subjicit Deo totaliter; ergo in voto obedientiae maxima perfectio consistit, et ita videtur, quod ei aureola debeat.

4. PRAETEREA. Multa sunt etiam alia supererogationis opera, de quibus homo in futuro speciale gaudium habebit; ergo multae sunt aliae aureolae praeter tres praedictas.

5. PRAETEREA. Sicut aliquis divulgat fidem praedicando, et docendo, ita scripta compilando; ergo et talibus quarta aureola debetur.

RESPONDEO dicendum, quod aureola est quoddam privilegiatum praemium privilegiatae victoriae respondens; et ideo secundum privilegiatas victorias in tribus pugnis, quae cuilibet homini imminet, tres aureolae sumuntur: in pugna enim, quae est contra carnem, ille potissimam victoriam obtinet, qui a delectabilibus veneris, quae sunt praecipua in hoc genere, omnino abstinet, cuiusmodi est virgo; et ideo virginitati aureola debetur: in pugna vero, qua contra mundum pugnatur, illa est praecipua victoria, cum a mundo persecutionem usque ad mortem sustinemus; unde et martyribus, qui in ista pugna victoriam obtinent, secunda aureola debetur: in pugna vero, qua contra diabolum pugnatur, illa est praecipua victoria, cum aliquis hostem non solum a se, sed etiam a cordibus aliorum removet; quod fit per doctrinam, et praedicationem; et ideo doctoribus, et praedicatoribus tertia aureola debetur. Quidam vero distinguunt tres aureolas secundum tres vires animae, ut dicantur tres aureolae respondere potissimis trium virium animae actibus: potissimus enim actus potentiae rationalis est veritatem fidei etiam in aliis diffundere; et huic actui debetur doctorum aureola: irascibilis vero actus potissimus est, etiam mortem propter Christum superare; et huic debetur aureola martyrum: concupiscibilis vero actus potissimus est, a delectabilibus

carnis maximis abstinere penitus; et huic debetur aureola virginum. Alii vero aureolas *tres* distinguunt, secundum ea quibus Christo nobilissime conformamur: ipse enim mediator fuit inter Patrem, et mundum; fuit ergo *doctor*, secundum quod veritatem, quam a Patre acceperat, mundo manifestavit; fuit autem *martyr*, secundum quod a mundo persecutionem sustinuit; fuit vero *virgo*, in quantum puritatem in seipso servavit: et ideo doctores, martyres, et virgines ei perfectissime conformantur: unde talibus debetur aureola.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod in actu iustitiae non attenditur aliqua pugna, sicut in actibus aliarum virtutum: nec tamen verum est, quod docere sit actus prudentiae; immo est potius actus charitatis, vel misericordiae, secundum quod ex tali habitu inclinamur ad huiusmodi actus exercitium; vel etiam sapientiae, ut dirigentis. Vel potest dici secundum alios, quod iustitia circuit omnes virtutes; et ideo ei specialis aureola non debetur.

AD SECUNDUM dicendum, quod paupertas quamvis sit opus perfectionis, non tamen tenet summum locum in aliqua spirituali pugna, quia amor temporalium minus impugnat, quam concupiscentia carnis, vel persecutio inflicta in corpus proprium: unde paupertati non debetur aureola; sed debetur ei iudicialia potestas ratione humiliationis, quae consequitur paupertatem: Glossa autem adducta large accipit aureolam pro quolibet praemio, quod redditur merito excellenti.

Et similiter dicendum AD TERTIUM, et AD QUARTUM.

AD QUINTUM dicendum, quod etiam scribentibus sacram doctrinam debetur aureola: sed haec non distinguitur ab aureola doctorum, quia scripta componere quidam modus docendi est.

## ARTICULUS XII.

424

UTRUM AUREOLA VIRGINUM SIT POTISSIMA INTER ALIAS.

AD DUODECIMUM sic proceditur. Videtur, quod aureola virginum sit inter alias potissima, quia Apoc. 14. de virginibus dicitur, quod *sequuntur Agnum, quocumque ierit*; et quod « nemo alius poterat dicere canticum, quod virgines cantabant »; ergo virgines habent excellentiorem aureolam.

2. PRAETEREA. Cyprian. de Virginibus (*seu de Habitu Virg. parum a princ.*) dicit, quod sunt « illustrior portio gregis Christi »; ergo eis major aureola debetur.

3. ITEM. Videtur quod potissima sit aureola martyrum, quia dicit Aymo (*sup. illud Apoc. 14.: Et nemo poterat dicere cant.*), quod « non omnes virgines conjugatas praecedunt; sed hi specialiter, qui in tormento passionis virginitate insuper custodita coaequantur martyribus conjugatis »; ergo martyrium dat virginitati praeeminentiam super alios status; et sic martyrio potior aureola debetur.

4. ITEM. Videtur, quod potissima debeatur doctoribus, quia Ecclesia militans exemplata est ab Ecclesia triumphante: sed in Ecclesia militante maximus honor debetur doctoribus, 1. Timoth. 5.: *Qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni habeantur; maxime autem qui laborant in verbo, et doctrina*; ergo in Ecclesia triumphante talibus potior aureola debetur.

RESPONDEO dicendum, quod praeeminentia aureolae ad aureolam potest dupliciter attendi: primo ex parte pugnae, ut dicatur aureola potior, quae for-

tiori pugnae debetur; et per hunc modum aureola martyrum aliis aureolis supereminet quodam modo, et aureola virginum alio modo; pugna enim martyrum est fortior secundum seipsam, et vehementius affligens; sed pugna carnis est periculosior, in quantum est diuturnior, et magis nobis imminet e vicino: *secundo* ex parte eorum, de quibus est pugna; et sic aureola doctorum inter omnes est potior, quia huiusmodi pugna versatur circa bona intelligibilia; aliae vero pugnae circa sensibiles passiones. Sed illa eminentia, quae attenditur ex parte pugnae, est aureolae essentialior, quia aureola secundum propriam rationem respicit victoriam, et pugnam: difficultas autem pugnae, quae attenditur ex parte ipsius pugnae, est potior, quam illa quae attenditur ex parte nostri, in quantum est nobis vicinior, et ideo, simpliciter loquendo, aureola martyrum inter omnes est potior, et ideo dicitur Matth. 5. in Gloss. (*ordin.*) quod « in octava beatitudine, quae ad martyres pertinet (scilicet: *Beati qui persecutionem patiuntur*), omnes aliae perficiuntur »; et propter hoc etiam Ecclesia in connumeratione sanctorum martyres doctoribus, et virginibus praecordinat: sed quantum ad aliquid, nihil prohibet alias aureolas excellentiores esse.

Et per hoc patet solutio AD OBJECTA.

## ARTICULUS XIII.

425

UTRUM UNUS ALIO AUREOLAM EXCELLENTIUS HABEAT.

AD TERTIUMDECIMUM sic proceditur. Videtur, quod unus aureolam virginitatis, vel martyrii, vel doctoris excellentius alio non habeat, quia ea quae sunt in termino, non intenduntur, neque remittuntur: aureola autem debetur operibus, quae sunt in termino perfectionis; ergo aureola non intenditur, neque remittitur.

2. PRAETEREA. Virginitas non suscipit magis, et minus, cum importet privationem quandam, privationes autem non intenduntur, nec remittuntur; ergo nec praemium virginitatis, scilicet aureola virginum, intenditur, et remittitur.

SED CONTRA. Aureola superponitur aureae: sed aurea est intensior in uno, quam in alio; ergo et aureola.

RESPONDEO dicendum, quod cum meritum sit quodammodo praemii causa, oportet diversificari praemium, secundum quod merita diversificantur; aliquid enim intenditur, et remittitur per intensionem, et remissionem suae causae: meritum autem aureolae potest esse majus, et minus; unde et aureola potest esse major, et minor. Sciendum tamen, quod meritum aureolae potest intendi dupliciter: uno modo ex parte radicis: alio modo ex parte operis: contingit enim esse aliquos duos, quorum unus ex minori charitate majus tormentum martyrii sustinet, vel magis praedicationi instat, aut etiam magis a delectabilibus carnis elongat se: intensionem ergo meriti, quae attenditur penes radicem, non respondet intensio aureolae, sed intensio aureae; intensionem vero meriti, quae est ex genere actus, respondet intensio aureolae: unde potest esse, quod aliquis, qui minus in martyrio meretur, quantum ad essentialia praemium, habeat pro martyrio majorem aureolam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod merita, quibus debetur aureola, non attingunt ad terminum perfectionis simpliciter, sed secundum speciem, sicut

ignis est specie subtilissimum corporum; unde nihil prohibet unam aureolam alia esse excellentiorem, sicut unus ignis est alio subtilior.

AD SECUNDUM dicendum, quod una virginitas potest esse major alia, propter majorem recessum a virginitatis contrario; ut dicatur in illa esse major virginitas, quae magis occasiones corruptionis vitat: sic enim privationes intendi possunt, ut cum dicitur homo magis caecus, quia magis elongatur a visu.

## QUAESTIO XCVII.

### DE POENA DAMNATORUM, IN SEPTEM ARTICULOS DIVISA.

Consequenter considerandum est de pertinentibus ad damnatos post iudicium: et primo de poena damnatorum, et igne, quo eorum corpora cruciuntur: secundo de his quae pertinent ad eorum affectum, et intellectum: tertio de iustitia, et misericordia Dei respectu damnatorum.

*Circa primum quaeruntur septem.*

Primo. Utrum damnati in inferno sola poena ignis affligantur.

Secundo. Utrum vermis eorum, quo affliguntur, sit corporalis.

Tertio. Utrum fetus in eis existens sit corporalis.

Quarto. Utrum tenebrae eorum sint corporales.

Quinto. Utrum ignis, quo affliguntur, sit corporalis.

Sexto. Utrum sit ejusdem speciei cum igne nostro.

Septimo. Utrum ignis ille sit sub terra.

### ARTICULUS I.

426

UTRUM DAMNATI IN INFERNO SOLA POENA IGNIS AFFLIGANTUR.

*(S. Thom. 4. Dist. 50. q. 2. art. 3. q. 1. et seq.).*

AD PRIMUM sic proceditur. Videtur, quod damnati in inferno sola poena ignis affligantur, quia Matth. 25., ubi eorum damnatio exprimitur, fit mentio solum de igne, cum dicitur: *Discedite a me, maledicti, in ignem aeternum.*

2. PRAETEREA. Sicut poena purgatorii debetur peccato veniali, ita poena inferni debetur peccato mortali: sed in purgatorio non dicitur esse nisi poena ignis, ut patet per hoc quod dicitur 1. Corinth. 3.: *Uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit;* ergo nec in inferno erit nisi poena ignis.

3. PRAETEREA. Poenarum varietas refrigerium praestat, sicut cum de calido transfertur quis ad frigidum: sed nullum refrigerium est ponere in damnatis; ergo non erunt diversae poenae, sed sola poena ignis.

SED CONTRA est, quod dicitur in Psal. 10.: *Ignis, et sulfur, et spiritus procellarum, pars calicis eorum.*

Praeterea. Job 24.: *Ad nimium calorem transeat ab aquis nivium.*

RESPONDEO dicendum, quod, secundum Basilium (*conc. 14. De futuro iudicio, circ. med. et hom. 1. in Psal. 28. a med.*), in ultima mundi purgatione fiet

separatio in elementis, ut quicquid est purum, et nobile, remaneat superius ad gloriam beatorum; quicquid vero est ignobile, et foeculentum, in infernum projiciatur ad poenam damnatorum; ut sicut omnis creatura erit beatis materia gaudii, ita damnatis ex omnibus creaturis tormentum accrescat, secundum illud Sap. 5.: *Pugnabit cum illo orbis terrarum contra insensatos.* Hoc etiam divinae iustitiae competit, ut sicut ab uno recedentes per peccatum, in rebus materialibus, quae sunt multae, et variae, finem suum constituerunt, ita etiam multipliciter, et ex multis affligantur.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod quia ignis est maxime afflictivus, propter hoc quod abundat in virtute activa, ideo nomine ignis omnis afflictio designatur, si sit vehemens.

AD SECUNDUM dicendum, quod poena purgatorii non est principaliter ad affligendum, se ad purgandum; unde per solum ignem fieri debet, qui maxime habet vim purgativam: sed damnatorum poena non ordinatur ad purgandum; unde non est simile.

AD TERTIUM dicendum, quod damnati transibunt ex vehementissimo calore ad vehementissimum frigus, sine hoc quod in eis sit aliquod refrigerium; quia passio ab exterioribus non erit per transmutationem corporis a sua pristina naturali dispositione, ut contraria passio ad aequalitatem, vel temperiem reducendo refrigerium causet, sicut nunc accidit; sed erit per actionem spirituales, secundum quod sensibilia agunt in sensum, prout sentiuntur, imprimendo formas illas secundum esse spirituale in organum, et non secundum esse materiale.

### ARTICULUS II.

427

UTRUM VERMIS DAMNATORUM SIT CORPORALIS.

AD SECUNDUM sic proceditur. Videtur, quod vermis, quo affliguntur damnati, sit corporalis, quia caro non potest affligi per vermem spirituales: sed caro damnatorum affligetur per vermem, Judith 16.: *Dabit ignem, et vermes in carnes eorum,* et Eccli. 7.: *Vindicta carnis impii ignis, et vermis;* ergo vermis ille erit corporalis.

2. PRAETEREA. August. dicit 21. de Civit. Dei (*cap. 9. et lib. 20. cap. 22.*): « Utrumque, id est ignis, et vermis, poena erunt carnis »; ergo, etc.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit 20. de Civit. Dei (*cap. 22. a med.*): « In poenis malorum inextinguibilis ignis, et vivacissimus vermis, ab aliis atque aliis aliter atque aliter exponitur: alii utrumque ad corpus, alii utrumque ad animam retulerunt; alii proprie ad corpus ignem, tropice ad animam vermem; quod esse credibilis videtur ».

RESPONDEO dicendum, quod post diem iudicii in mundo innovato non remanebit aliquod animal, vel aliquod corpus mixtum, nisi corpus hominis tantum, eo quod non habeat aliquem ordinem ad incorruptionem, nec post illud tempus sit futura generatio, et corruptio: unde vermis, qui in damnatis ponitur, non debet intelligi esse corporalis, sed spiritualis, qui est conscientiae remorsus; qui dicitur vermis, in quantum oritur ex putredine peccati, et animam affligit, sicut corporalis vermis ex putredine ortus affligit pungendo.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod ipsae animae damnatorum dicuntur carnes eorum, pro eo quod carni subjectae fuerunt. Vel potest dici etiam, quod per vermem spirituales caro affligetur, secundum quod passiones animae redundant in corpus, et hic, et in futurum.

RESPONDEO dicendum, quod sicut per martyrium, et virginitatem aliquis perfectissimam victoriam obtinet de carne, et mundo, ita etiam perfectissima victoria contra diabolum obtinetur, quando aliquis non solum diabolo impugnanti non cedit, sed etiam expellit eum non solum a se, sed etiam ab aliis: hoc autem fit per praedicationem, et doctrinam: et ideo praedicationi, et doctrinae aureola debetur, sicut et virginitati, et martyrio. Nec est dicendum, ut quidam dicunt, quod debeat tantum praelatis, quibus competit ex officio praedicare, et docere, sed quibuscumque, qui licite hunc actum exercent: praelatis autem non debetur, quamvis habeant officium praedicandi, nisi actu praedicent, quia corona non debetur habitui, sed pugnae actuali, secundum illud 2. Timoth. 2.: *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit.*

AD PRIMUM ergo dicendum, quod praedicare, et docere sunt actus aliqujus virtutis, scilicet misericordiae: unde et inter spirituales eleemosynas computantur.

AD SECUNDUM dicendum, quod quamvis facultas praedicandi, et docendi quandoque ex studio proveniat, tamen usus doctrinae ex voluntate procedit, quae per charitatem informatur a Deo infusam: et sic actus ejus meritorius esse potest.

AD TERTIUM dicendum, quod exaltatio in hac vita non diminuit alterius vitae praemium, nisi ei qui ex tali exaltatione propriam gloriam quaerit: qui autem talem exaltationem in utilitatem aliorum convertit, ex ea sibi mercedem acquirit. Cum autem dicitur, quod doctrinae debetur aureola, intelligendum est de doctrina, quae est de pertinentibus ad salutem, per quam diabolus a cordibus hominum expugnatur, sicut quibusdam spiritualibus armis; de quibus dicitur 2. Corinth. 10.: *Arma militiae nostrae non sunt carnalia, sed spiritualia.*

## ARTICULUS VIII.

420

## UTRUM CHRISTO AUREOLA DEBEATUR.

(S. Th. 4. Dist. 49. q. 5. art. 4. q. 1. et 2.).

AD OCTAVUM sic proceditur. Videtur, quod Christo aureola debeatur: debetur enim aureola virginati, et martyrio, et doctrinae: sed in Christo haec tria praecipue fuerunt; ergo ipsi praecipue aureola competit.

2. PRAETEREA. Omne quod est perfectissimum in rebus humanis, praecipue Christo est attribuendum: sed praemium aureolae debetur excellentissimis meritis; ergo et Christo debetur.

3. PRAETEREA. Cyprianus dicit (*lib. de Habitu Virg. parum a princ.*) quod « imaginem Dei virginitas portat »; ergo virginitatis exemplar in Deo est; et sic videtur, quod Christo, etiam in quantum est Deus, aureola competat.

SED CONTRA est, quod aureola est gaudium de conformitate ad Christum, ut dicitur: sed nullus conformatur, vel assimilatur sibi ipsi, un patet per Philosophum (*lib. 10. Metaph. tex. 10. et 11.*); ergo Christo aureola non debetur.

Praeterea. Christi praemium nunquam est augmentatum: sed Christus ab instanti suae conceptionis non habuit aureolam, quia tunc nunquam pugnaverat; ergo nunquam postea aureolam habuit.

RESPONDEO dicendum, quod circa hoc est duplex opinio: quidam enim dicunt, quod in Christo est aureola secundum propriam aureolae rationem,

cum in eo pugna inveniatur, et victoria, et per consequens corona secundum propriam rationem: sed diligenter considerando, quamvis Christo competat ratio aureae, vel coronae, non tamen ei competit ratio aureolae: aureola enim ex hoc ipso quod diminutive dicitur, importat aliquid, quod participative, et nunquam secundum sui plenitudinem possidetur; unde illis competit aureolam habere, in quibus est aliqua perfectionis victoriae participatio secundum imitationem ejus, in quo perfectae victoriae ratio plena consistit. Et ideo cum in Christo inveniatur hujusmodi principalis, et plena victoriae ratio, per cujus victoriam omnes alii victores constituuntur, ut patet Joan. 16.: *Confidite, ego vici mundum*, et Apoc. 5.: *Ecce vicit Leo de tribu Juda*, Christo non competit aureolam habere, sed aliquid, unde omnes aureolae originantur; unde dicitur Apoc. 3.: *Qui vicerit, faciam eum sedere in throno meo, sicut ego vici, et sedeo in throno Patris mei.* Unde secundum alios dicendum est, quod quamvis id quod est in Christo, non habeat rationem aureolae, tamen est excellentius omni aureola.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Christus fuit verissime virgo, martyr, et doctor; sed tamen praemium accidentale his respondens in Christo non habet aliquam notabilem quantitatem, in comparatione ad magnitudinem essentialis praemii; unde non habet aureolam sub ratione aureolae.

AD SECUNDUM dicendum, quod aureola quamvis debeat operi perfectissimo, quoad nos tamen aureola, in quantum diminutive dicitur, significat quandam participationem perfectionis ab aliquo, in quo plenarie invenitur; et secundum hoc ad quandam minorationem pertinet; et sic in Christo non invenitur, in quo omnis perfectio plenissime invenitur.

AD TERTIUM dicendum, quod quamvis virginitas habeat aliquo modo exemplar in Deo, non tamen habet exemplar unius rationis: incorruptio enim Dei, quam virginitas imitatur, non eadem ratione est in Deo, et in aliquo virgine.

## ARTICULUS IX.

421

## UTRUM ANGELIS AUREOLA DEBEATUR.

AD NONUM sic proceditur. Videtur, quod angelis aureola debeatur, quia, ut dicit Hieron. (*in serm. de Assumpt. B. M. qui est epist. 10. ad Paul. et Eustoch. inter suppositi. inter princ. et med.*), de virginitate loquens: « In carne praeter carnem vivere, potius est vita angelica, quam humana »; et 1. Corinth. 7. dicit Gloss. (*ord. sup. illud; Propter instantem necessitatem*), quod « virginitas est portio angelica »; cum igitur virginitati respondeat aureola, videtur quod angelis debeatur.

2. PRAETEREA. Nobilior est incorruptio spiritus, quam incorruptio carnis: sed in angelis invenitur incorruptio spiritus, quia nunquam peccaverunt; ergo eis magis debetur aureola, quam hominibus incorruptis carne, qui aliquando peccaverunt.

3. PRAETEREA. Doctrinae debetur aureola: sed angeli nos docent purgando, illuminando, et perficiendo, ut Dionys. dicit (*cap. 6. Eccles. Hier. vers. fin.*); ergo eis debetur aureola saltem doctorum.

SED CONTRA. 2. Tim. 2.: *Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit*: sed in angelis non est pugna; ergo eis aureola non debetur.

Praeterea. Aureola non debetur actui, qui per corpus non exercetur; unde